

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice števil. 15. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopis se ne vračajo. — Inserati: Šeststopenjska petiti-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Volja za Ljubljano v upravnistvu: na celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom volja mesečno 9 kr. več. Po pošti volja za cel leto 10 gld., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 242.

V Ljubljani v petek, 23. oktobra 1885.

Tečaj II.

Francoske dopolnilne volitve.

Nedavno smo na tem mestu svojim čitateljem poročali, kako nesrečno se je bil obnesel listovni skrutinij za francoske republikance. Zlate gradove so si zidali v oblake pred volitvami, a po dovršeni borbi zašel je nepopisen strah med ljudovladine vojščake. Monarhisti, ki so v minoli sesiji imeli samo 82 zastopnikov, zmagali so v mnogih, poprej strogo republikanskih volilnih okrajih. Monarhistična stranka pokazala se je dne 4. oktobra kot faktor, ki je nagloma postal nevaren obstanku ljudovlade. Pri znani razdrtosti in pri krvavem sovraštvu republikanskih frakcij med seboj, bila je bojazen opravičena, da so omajani temelji republike in da se uže pogrebci zbirajo okoli njene krste. Jedino upanje so stavili prijatelji sedanjega sistema v dopolnilne volitve, ki so bile v premnogih krajih potrebne. Znali so, da samo tedaj lahko premagajo skupnega nasprotnika, ako nastopijo z združenimi močmi in pozabijo stare pravde med seboj. Prepričanje, da samo skupni kandidatje zamorejo prodreti, poprijelo se je vseh republikanskih strank, in v tem smislu podali so se v boj pri dopolnilnih volitvah. Kakor jeden mož stali so republikanci pri urnah — in zmaga je bila na njihovi strani. Le malo sedežev pridobili so si monarhisti; vse je pripadlo vladajoči stranki — se ve, da je poslednja tudi z drakonimi sredstvi posegla v volilne boje in ravno na večer pred novimi volitvami brezobzirno odstavila in prestavila dokaj političnih uradnikov, ki se dne 4. oktobra niso z vsemi silami potegovali za kandidate republike. To je deloma pomagalo in zmaga ljudovlade je bila odločena.

V novi zbornici sedelo bode sedaj 202 monarhistov, torej skoro štirikrat toliko kakor v bivšem zasedanju. Njim nasproti stalo bode 193 oportunistov, 155 radikalcev in 21 neodvisnih republikancev; ako bodo ti — skupno postopali, imeli bodo še vedno impozantno večino, večjo nego jo opazujemo v katerem koli evropskem parlamentu. Za prihodnja leta je torej republikancem vlada osigurjena; sedanji sistem ostane, ako ga ne pokopljejo lastni pristaši. Združeni falangi njihovi ne more škodovati napad manjšine, če tudi je poslednja močna in velikanska.

Republiki je vsekako zadnja volilna borba bila v veliko korist. Silna nevarnost združila je zopet republikance. Sedaj bodo znali ceniti vrednost in moč jedinstvi; boj za predsedništvo bode ponehal, ž njim vred pa hude skušnje za deželo in blagostanje njeno. Kandidatura Jules Ferryja in Brissonova nema danes nikake podlage več. Med obema tekmeceva bila bi nastala pri drugih razmerah ljuta vojna, a danes je narod prepričan, da je jedini mogoči kandidat stari Grévy, mož, ki se nikdar ni potegoval za to, da bi ga zopet volili in ki nikdar ni kazal želje po vladi, kakor drugi, katere je javno mnenje bilo spljuskalo na površje. Ob jednom pa je 4. oktobra pokazal republikancem, kako napačno so imeli, ker so vedno mislili, da je njihova moč zidana na trdno, večno skalo, da je stanje ljudovlade absolutno varno. Treba bode v novič pričeti delati in z vsemi silami zavarovati daljši propad republike. Bodo pa li vsi republikanci vedno imeli pred očmi nujno potrebo skupnega postopanja, to je se ve da drugo vprašanje, kateremu je težko pritrditi, a katerega je tudi težko zanikavati. Večina ni zgubila svojih nadar-

jenh voditeljev, ki so se kazali do sedaj pač kakor dobri četovodje, a ne kakor slavni vojskovodje, ki bi znali s svojimi talenti skup držati razvajene stranke. Tacih mož republikanci niso mogli zgubiti v volilnem boju, ker jih niso imeli, in Bog zna, je-li med novo zvoljenimi kak Gambetta, ki bode posegel z železno roko med zbegane tolpe in jih združil v kompaktno, gospodujočo maso? Upanje v tak slučaj se nam takoj zmanjša, ako pomislimo, da se je težišče republikanske stranke pomaknilo pri zadnjih volitvah dokaj proti levemu krilu. Oportunisti so zgubili polovico svojih mandatov, radikalci pa se podvojeni vračajo v bourbonsko palačo. Levi centrum (učenci Thiersovi) je tudi redkejši postal, čeravno on v senatu odločuje večino glasov. Vsled teh neugodnih strankarskih razmer je težko govoriti o dolgotrajni jedinstvi in o ravnotežju. V teoriji pač prisegajo vse frakcije na jedinstvo, a v praksi bode morebiti dostikrat stvar vsa drugačna in treba bode železne energije republikanskih vodjev, da bodo skupej držali te nedjedne elemente.

Glavno preglavico ljim bodo delale gospodarske, sedaj jako zastale reforme in kolonijalna politika. Ako bodo hoteli potolažiti razburjeni narod, morali bodo s častjo prenehati vojne v tujih zemljah, doma pa odpraviti predrago upravo in znižati ogromne stroške za vojno. Na tak način bode mogoče, shajati brez novih davkov in se z nova prikupiti davkoplačevalcem. Ob jednom pa bodo morali previdneje postopati v reformah, tikajočih se starih običajev in stare vere ljudstva. Modrosti bode tedaj treba na vseh progah. Le v jedinstvi in previdnosti bodo se zacelile rane, koje je republiki vsekala zadnja volitev. —

Listek.

Prokleta!

Roman Spisal Emile Richebourg; po E Vacanovi predelavi pristo poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

Lavra, ki je bila skrita za grmom, ugledala je bila grofa, ko je prihajal. Ko zasliši strelo, ustraši se ter izbeži iz vrta. Na to se vrže v voz grofinjin — kočijaž jej je bil znan — ter se odpelje v Pariz.

Grofov voz ni bil še dosegel barrière, ko se grofinja vsled tresljajev zave ter začudeno pogleda okoli sebe. Kmalu se spomni. Vzgróžena se umakne od grofa.

„Mrtev! Mrtev!“ zaječi. — „Maščeval sem svojo čast s tem, da sem ti ljubljenco ubil!“ poroče grof zamolklo.

Valentinino oko jezno zaplameni, hotela je protestovati. A ostala je nema. Grozno in nepravilno je bilo grofovo sramotilno obdolževanje! Bila je preponosna, da bi se mu na-nje opravičevala!

„In zakaj niste tudi mene umorili?“ povpraša in ustnice se jej krčevito potegnejo. — „Ti si

mati mojega sina,“ deje on. „In navzlic vsemu — ljubim te še!“ — „O!“ zatrepeče ona. — „Da!“ nadaljuje mileje. „Jaz te še zmerom ljubim! Skusil bom, da stvar pozabim. . .“ — „Da zabiš svoje zlodejstvo?“ seže mu ona v besedo. — „Skusil bom, da pozabim sramoto, katero si mi naredila!“ zavrne grof. „In, če hočeš, lahko ti odpustim.“

Grofinja zaničljivo pomaje z ramama ter suho dé: „Živenje moje je razdejano. Zá-me ni več nadeje ni več sreče! Meni ostajajo le solze. Jaz te ne bom prosila odpuščenja in tudi nečem tvojega sočutja! Pozabi ti, če moreš! Jaz ne bom mogla nikoli pozabiti!“ — „Premisli!“ — „To baš delam!“ odgovori ter udari v bridek jok.

Kmalu potem se ustavi voz. Kočijaž povpraša, kam li naj zapelje. Grof imenuje ulico in hišno številko svoje palače. Voz zdrči dalje.

Dospevši k palači prime grof za roko grofinjo, ki je še zmerom jokala. Hotel jej je pomagati pri izstopu. Ona se je delala, kakor bi ne videla roke, katero ji je ponujal. Skočivši iz voza steče v hišo ter otide naravnost v svoje sobe, kjer se zapre.

Morala je vsled svoje bolesi in zbog svojega obupa najokati se.

Ná-se ni mislila, niti ne na to, kaj bode iz nje, nego imela je pred očmi le nesrečnika, kateri jo je ljubil, kojega je zopet ljubila iz dua svoje duše, in ki je bil ubit pred njenimi očmi!

Potem jej stopi podoba Lavrina pred dušno oko, in pri tem se jej strese srce!

„O, ti pošast!“ zakriči polna gnjusa.

In spusti se na divan ter jadikuje, vije si roke in kriči in stoče in moli!

V tem podal se je bil grof Bussières na policijo ter tam naznanil, kaj se je zgodilo v hiši v Asnières-u. Hotel je ostati tam kot ujetnik. A policijski prefekt ga je poznal ter mislil, da je grof za zdaj lahko še svoboden.

Bussières dá svojo besedo, da bode zmerom na razpolaganje policije. Komisar z dvema redarstvenikoma napravi se takoj v Asnières.

Lehko so našli označeno hišo. Na vrtu je bilo uže mnogo ljudij zbranih, ki so se pogovarjali o groznem činu.

Komisar stopi v hišo, kjer je bilo, kakor uže omenjeno, vse odprto. Krvne mlake so pokrivalo preprogo v salonu. A mrlíč, kojega je iskal, bil je izginil. Povprašujoč po njem izvé, da mož ni bil mrtev. S pomočjo nekega kočijaža mogel se je

Konec adresne debate.

Na Dunaji, 21. oktobra.

Danes skončala se je adresna debata. Pogled na tri dneve nazaj kaže nam žalostno sliko avstrijskega parlamentarizma. Zastopniki „der schärferen Tonart“ porabili so vsako priliko, da so bili resnici v obraz, da so s svojo arogantnostjo žalili tovariše, da so predbacivali nenavzočnim osebam naravnost izmišljena dejanja, z jedno besedo napadali so vse, od ministerskega predsednika do slednjega poslanca, žalili ustavo, teptali verski čut, zaničevali sodnijski stan — in to vse na tako surov način, da mora skoro vsakega rudečica obliiti in užaliti se mu mora na to žalostno prikaznijo.

Kak utis mora napraviti tako napadanje „der schärferen Tonart“ na socijalno in politično življenje izven parlamenta, pač ni treba še nadrobno razlagati. Zastopniki „der schärferen Tonart“ so pač hoteli samo napadati in unemati narod proti zdanji vladni zistemi, do resnega delovanja jim itak ni bilo.

Danes skončala se je adresna debata. Najprej prišla sta na vrsto glavna govornika Plener in knez Czartoryski. Iz Plenerjevega dveurnega govora ni skoro možno podati dober kratek posnetek, ker je v govor umešaval vse dogodke slednjih šestih let ter obširno govoril o raznih teh dogodkih. Najprej obračal se je govornik proti ministerskemu predsedniku zaradi besedij, govorenih proti Knotzu o razžalitvi vojstva. Govornik je govoril tudi o dopisu vojnega ministra, potem razmotrival politiko šestih let in razmere v Česki. Avstrija more samo tedaj obstati, če se vse narodnosti podvržejo vkupni državni ideji. Federalizem uniči Avstrijo. V Avstriji je zdaj samo dvoje možno: povrnitev k avstrijskim tradicijam ali nadaljevanje na pričetki poti, nadaljevanje zdanje politike. Ta politika pa vodi k federalizmu, Nemci se jej bodo upirali do skrajne meje. In na tem potu obetal je govornik, da bi Avstrija našla pogin, da bi se razbila. Konečno vskliknil je patetično, naj možje, katerim je izročeno krmilo države, premislijo, kam pelje zdanja politika, kaka nevarnost nastaja za Avstrijo.

Glavni govornik desnice, knez Czartoryski, je levici očital, da je ona kriva, da so dandanašnji nastala nasprotstva tako ostra. Pred šestimi leti stopila je v to zbornico večina z najboljšimi nadeji in najboljšimi namerami. Vse frakcije večine želele so spravo. A levica je tedaj oholo odbijala vsako sporazumljenje. Ona je sama izgnala iz kabineta ministra svoje stranke. Govornik dokazuje, da nasprotstva, katera delijo to zbornico v dva tabora, niso nemška niti slovanska, ni liberalna ni konservativna. Kar desnico loči od leve,

privleči do voza ter potem se je odpeljal v Pariz. Le dva, trije radovedneži slisali so bili oba strela ter videli ranjenca. Kaj se je zgodilo v hiši, ni vedel nikdo.

Policijski komisar je bil jako slabe volje zaradi nevspešne svoje preiskave. Če bi vsaj ime ranjenčevega vedel! A grof Bussières sam ni poznal mladega moža.

Tako ni komisarju družega ostalo, nego da je zaprl hišo ter se zopet odpeljal v Pariz.

8.

Dragi bralec in ljubezniva čitateljica si lahko mislita strah starega Luranne-a in gospice Julije, ko pride Lucijan, spremljan po kočijaži, smrtno-bled, ranjen, krvav in skoro umirajoč domov. Bil je to srce stresajoč pogled!

Jedva leže nesrečnik v posteljo, ko ga velika izguba krvi tako oslabi, da se onesvesti.

Julija je glasno plakala pri postelji. Gospod Luranne, ves iz sebe, pošlje takoj po prijateljskega zdravnika ter pozove tudi najslavnejšega ranocelnika v Parizu. Ubogi stari mož je izpraševal kočijaža. Ta mu je mogel povedati to, kar je sam znal, in to je bilo ubogo malo.

Le eno je bilo iz vsega jasno staremu Luranne-u: Lucijana je gotovo kak izdajalec izvabil kam, kjer je bil potem ranjen. Pa kdo je mla-

to je nasprotstvo med centralizmom in avtonomnim načelom. Zgodovina prejšnjega stoletja jasno priča, da so se vsi poskusi, druge narodnosti germanizovati, prej ali slej razbili ob stvari sami, ob sestavi države in ob nevolji narodov. Centralistična smer bila je vselej le nekak eksperiment, stalna je avtonomija. Avstrija mora se razviti na avtonomistični podlagi, in zaradi tega se mora dati deželni zborom širši delokrog.

Po glavnih govornikih oglašili so se k besedi za „stvarne popravke“ poslanci: Dürich, Šuklje, dr. Knotz, Türk, Prade, dr. Bulat, dr. Heilsberg, dr. Fuchs in dr. Gréger.

Prvi govoril je Dürich ter pripovedoval, da se je dr. Knotz v Jičinu obnašal zelo izzivajoče, češ, da bi morda tako mogel dobiti kaj materijala za svoje namene, a ni se mu posretilo.

Na to je govoril posl. Šuklje: V zadnjem svojem govoru sem se zavaroval proti napačnemu in nehistoričnemu mnenju, da je izključiva zasluga pri ustanovitvi in ohranitvi avstrijske države pripisovati samo nemškemu narodu. Gosp. dr. Knotz pa je iz tega izreka izvajal zaključek; on je dejal: „Če si ogledate učiteljsko osebje akademičnega gimnazija, najdete na tem učnem zavodu tudi nemške in Nemcem sovražne učiteljske moči. Profesor Šuklje predava na nemški šoli zgodovino ter oporeka, da so Nemci ustanovili Avstrijo. Po njegovem mnenju so jo morda Slovenci in Čehi ustanovili.“ Vprašam torej, kedaj in kje. . .

Podpredsednik (mu seže v besedo): Ne morem dopustiti, da bi se gospod govornik spuščal v polemiko.

Posl. Šuklje (nadaljujoč): Jaz trdim, da je nasprotstvo med tem, kar sem jaz dejal, in med onim, kar mi podtika gosp. posl. dr. Knotz. Tudi z drugim izrekom še vzbudil sem njegovo nezadovoljnost. Dejal sem namreč v svojem govoru tudi: „Morda na nekoliko dalje stoječega opazovalca napravi utis, kakor da bi bila jedna sama besedica, nedolžni adjektiv „avstrijski“, nad štirideset vaših pristašev pregnala iz vaše srede.“ Nu, gospoda moja, poslanec dr. Knotz imenuje ta izrek sumničenje. Ni mi znano notranje delovanje vaše stranke, a ko se je toliko časa o popolnem soglasju. . .

Podpredsednik (daje z zvoncev znamenje): To ni stvarni popravek. Polemike absolutno ne morem dopuščati.

Posl. Šuklje (nadaljujoč): Pridem torej h koncu svojega popravka. Poslanec dr. Knotz je privlekel na dan spomin iz mojih mladostnih let (smeh na levici) ter v imenu članov nemškega kluba se izjavil, da nimajo nikakega povoda, da bi od mene sprejemali nauke o parlamentarizmu. . .

dega moža vodil v nesrečo? Kdo ga je ranil? Kako najti krivca?

Pred vsem se je moralo pa poskrbeti za Lucijana. Ranjenec se je v tem zopet zavedel. Britko se nasmehlja svojemu očetu ter mu poproži roko; dočim ga Julija prime za drugo. Stari mož poljubi ranjenega svojega otroka na čelo.

„Kako dobro je tu pri vama!“ zasepeče Lucijan. „Bal sem se, da tam umrjem. Hotel sem vaju še enkrat videti!“

„O molči, molči!“ déje stari mož bolestno. „Ti ne umreš! Rešili te bomo, rešili te bomo!“

Zdravnik, kateri pride kmalu potem, preišče ranjenca. Ta je imel dve krogli v telesu, eno v plečah, drugo v prsih. Lečnik sprevi, da je stvar zelo resna in zahteva, da se pokliče še specialist. Prišedši specialist izpove, da mladega moža ni mogoče več rešiti.

Žlahten organ je bil ranjen.

Plakajočo Lucijanovo sestro, kateri so istino prikrivali, odstranijo od postelje.

Lucijan ostane sam s svojim očetom; toda prej sta mu bila zdravnika preskrbela vsakovrstne polakšice.

„Oče,“ spregovori Lucijan trudno, „zdaj, ko sva sama, lebko mi poveš, kaj zdravnika mislita o meni. Ne boj se, da me strašiš!“

Podpredsednik (daje z zvoncev znamenje): Večkrat sem že opomnil gosp. govornika, naj se drži stvarnih popravkov, in ker tega ne stori, moram prositi, da preneha. (Dolgotrajen nemir v vsej zbornici.)

Posl. Šuklje: Napaden sem bil in se moram torej braniti. (Nemir v zbornici.)

Podpredsednik (zvoni): Prosim, odtegnil sem vam že besedo.

Ker se je torej posl. Šukljetu tako naglo odtegnila beseda, ni mu bilo možno zavrnuti nekvalifikovano napadanje Knotzovo ter braniti svojo osebo. Listi se zelo čudijo temu hitremu postopanju podpredsednikovemu, in to tem bolj, ker se pozneje pri Knotzu in Türku ni zgodilo isto.

Knotz govoril je po svoji navadi izzivajoče, napadajoč na nečuvven način vlado in desnico. Skandalozno njegovo obnašanje bilo je jednako prejšnjim dnevom. — Türk polemizuje proti Grégeru in Riegru in ker nima nikakega stvarnega popravka, mu konečno predsednik odvzame besedo. Na to so govorili še drugi k stvarnim popravkom se oglašivši govorniki.

Poročevalec načrta manjšine, poslanec dr. Sturm, polemizuje proti dr. Riegru ter konečno izjavi, da je njegova stranka pripravljena podpirati vsako nestranksko vlado.

Po konečni besedi poročevalca večine poslanca Zeithammerja vrši se imensko glasovanje, sicer o adresi večine in manjšine. Pri glasovanju se zavzame adresni načrt manjšine s 194 proti 129 glasovom.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Včeraj sešle so se na Dunaji delegacije. Cesar jih najbrže jutri, dne 24. t. m., slovesno sprejme. Včeraj predložil se je delegacijam državni proračun za skupno državno gospodarstvo.

„Nordd. allg. Ztg.“ bavi se z našo adresno debato v gospodski zbornici ter omenja krivico, katero so delali opozicijski govorniki ministerskemu predsedniku. Grof Taaffe storil je svojo dolžnost, njemu se je posrečilo, kar se pred njim ni nobenemu državniku, da je dosegel cilj, kateri se sploh doseči more. Vsi narodi stojijo zdaj na podstavi ustave; grofu Taaffeju posrečilo se je ukrepiti državno jednotnostno mišljenje. Kdor je nepristransk in pravičen, mora priznati, da je grof Taaffe za pravo živo jednotnost države mnogo več storil, nego vsi njegovi predniki.

Ruski listi, omenjajoči avstrijski državni proračun, pravijo, da se je avstrijsko državno gospodarstvo znatno obrnilo na bolje in to da je jedino zasluga zdanje vlade.

Stari mož molčeč povesi glavo.

„Umem,“ dihne ranjenec. „Obsojen sem, smrt se bliža moji postelji! Verjemi mi, oče, rad umrem! Saj itak ne bi bil mogel dolgo živeti z nesrečno to ljubeznijo v srci, ki se ugasiti ne dá! Prej ali slej bi se bil itak umoril!“

Te besede so bile staremu Luranne-u pojasnilo.

„Lucijan!“ deje tožno. „Ti si grofinjo Bussières zopet videl!“ — „Da, videl sem jo!“ — „Danes v Asnières-u?“ — „Da.“ — „O, zdaj umejem vse!“ — „Grof je prišel za svojo soprogo, našel naju je skupaj, ko sva baš bila uganila, da so naju zvabili v past. . .“ — „V past! Slutil sem! . . .“ momljal je stari mož zamolklo. — „Grof je bil kakor iz sebe. Predno sem mu mogel še stvar pojasniti; predno je še Valentina mogla priti k besedi: ustrelil je na-me! Mislil je na vsak način, da sem oskrnil njegovo čast. Pa jaz ti prisezam, oče, prisezam ti pri spominu pokojne ljube matere: grofinja Bussières je nedolžna! Ona ni nikdar pozabila svoje dolžnosti, ona je plemenita, sveta stvar!“

„Zakaj sta se pa sešla v Asnières-u?“ — „Povedal sem ti uže, da so naju speljali v past.“ — „Kdo pa? Morda grof?“ povpraša stari Luranne s žugajočim glasom. — „Ne! Kakor jaz, kakor grofinja, bil je tudi grof žrtva. . .“ —

Tujske dežele.

O vzhodno-rumelijskem vprašanju ni danes posebnih poročil. Srbija in Grčija stojita oboroženi na mejah, Turčija pa se še vedno oborožuje, ker je položaj še vedno po polnem nejasen, a silno resen. Sploh se goji nadeja, da bode možno ohraniti mir — sredstvo in pot našli bodo diplomatje.

Položaj na Balkanskem poluotoku se v slednjih dnevih nič ni spremenil. Napetost med Srbijo in Bolgarijo traja dalje, osebno ker si obe državi predbacivata premalo ljubezen do resnice. Kakor je poročil bolgarski poslanik v Carigradu, Turčiji, je srbski kralj dal svojim četam povelje, da dalje proti bolgarski meji odrinejo. Morda da Srbija vender le namerava napasti Bolgarijo. Med tem zboruje diplomacija ter išče potov, po katerih bi bilo možno rešiti kočljivo bolgarsko vprašanje.

Grška nasproti vsem opominom vlastij, naj se zadrži mirno ter ne oborožuje dalje, odločno odgovarja, da bode svoje vojake še le tedaj razorožila, če se jej dajo garancije proti obnovitvi bolgarskih poskusov ter se jej povrnejo dozdani troški za vojno; če bi se pa potrdilo združenje Bolgarije, pa zahteva Grška kaj ozemlja kot odškodnino. Kakor se vidi, neslavni potomci grških junakov niso preveč pohlevni v svojih zahtevah.

Vojska med Angleško in Birmanci je skoro kakor že gotova. Angleška ima tam 4 baterije poljske artilerije z 10 gorskimi topovi, 1800 britskih pešcev, 3200 domačih pešcev in 164 mineurjev. Ali se bode Angleški posrečila ta vojska, zdaj še ni možno določiti.

O Karolinskem vprašanju se poroča iz Berolina, da se zdaj sme pričakovati direktno sporazumjenje Nemčije s Španijo glede posestva Karolinskih otokov. Španija baje dobi v last Karolinske otoke, Nemčiji pa se pusti za to skupino otokov popolna trgovinska in prometna svoboda. Anglija pa gotovo s tem ne bode zadovoljna, ker bi tak privilegij jedni državi znatno škodoval trgovinskim interesom drugih.

Razne vesti.

Železni prstan železnega kancelarja.

Knez Bismarck nosi na enem prstu velik železen prstan, na kojem je vrezan ruski napis: „Ničev“, kar po naše pomeni: „To nič ne dá.“ Do sedaj je bil v tajnost tega napisa na železnem prstanu le malo kedo zasvečen, in še le sedaj prišla je v javnost ta uganka. Berolinski dopisnik ruskega lista „Peterburgskaja Vjedomosti“ je pri nekem pogovoru s knezom Bismarckom zvabil od njega ono tajnost, koja je potem omenjenemu listu sporočil takó-le:

„Čegava žrtva?“ — „Neke ženske, katero si tudi ti že videl.“

„Kako se zove?“ — „Čemu bi ti jo imenoval? Njeno ime se mi gnjusi; ne morem ga izreči! Ne trudi se, da bi je izvedel. Sicer se mož, kakeršen si ti, ne maščuje nad žensko — in bila bi stvar še slabša! Tak mož se zadovolji s tem, da tako žensko zaničuje.“

Stari Luranne pa odgovori:

„Pravica se ne maščuje, če dobi krivca, ona kaznuje!“ — „Da, oče, to je res; pa tudi Bog je sodnik, najvišji sodnik. Prepusti njemu, da ne srečnico kaznuje! . . . Pa še neko prošnjo imam do tebe! . . .“

„Govori, otrok moj, govori!“ — „Oče, grofa Bussières-a so nalagali, on je deloval v zmoti . . .“

— „On je umoril mojega otroka!“ zajezi se starček. — „Našel me je s svojo soprogo; imel je pravico, ubiti me! . . .“

„O tem odloči sodišče!“

„Oče, oče, pusti me, da miren umrem! Ne daj, da se ljudje okoli moje truge prepirajo, da hrumijo; ne izzivaj nobenega skandala, če si me kedaj ljubil! Izpolni mi slednjo prošnjo: odpusti grofu! Ne preganjaj ga, varuj ga, zakrij žalostno reč — meni na ljubo! Valentini na ljubo! Ubožica bi po nedolžnem postala žrtva slabih jezikov;

„Leta 1862, ko je bil tedanji baron Bismarck-Schönhausen še poslanikom v Petrogradu, prejel je po zimi povabilo na cesarski lov, ki bi se imel vršiti na oddaljenem kraju blizu sto vrst od Petrograda. Bismarck, ki je bil strastni strelec, odpelje se na dotično mesto še preje, in sicer z namenom, da bi mogel še pred carjevim prihodom postreliti nekoliko divjadi, toda zgrešil je pot, in ko se je bližala ura carjevega prihoda, nakrat stoji pred malo, njemu po polnem neznanom vasico. Bismarck je bil uže toliko ruščine več, da je umel običajni govor. Napoti se torej k nekemu kmetu in ga vpraša, kako daleč je še do onega mesta, kjer ima biti lov. „Dvajset vrst“, odgovori mu kmet. — „Me li hočeš tja peljati?“ vpraša ga Bismarck. — „Jako rad, batjuška!“ In za nekoliko časa je uže sedel pruski poslanik v kmetijskih sanah, v koje sta bila vprežena dva mala konjička. „Glejte, da bodem o pravem času na mestu; kajti mudi se mi želó, ker je to neobhodno potrebno“, dé Bismarck kmetu. — „Ničev“, odgovori kmet. — „Bojim se, da bi ne prišla prepozno; saj imaš vprežena psa, to vender uista konja!“ dé za nekaj časa zopet poslanik, kojemu se je zdelo pot dolga. — „Ničev“, dé kmet zopet, in konjička spustila sta se v dir, da je Bismarck kar sapo lovil. — „En malo počasneje, prijatelj, zdaj pa zopet dirjaš ko vrag“, kliče kmetu Bismarck, toda ta mu zopet odgovori: „Ničev“. — „Saj me boš še prevrnil!“ — „Ničev“, glasi se zopet odgovor, in sanke letele so dalje. Toda nakrat se prekopicnejo, a Bismarck in kmet valjata se v snegu. — „Ničev“, tolaži kmet pruskega poslanika in dvigne zopet sani.

Ali Bismarck se pri tej ravnodušnosti svojega sprevednika takó razsrdi, da zgrabi kos zlomljene železne ročice in hoče kmeta z njo v spomin namahati. Toda premisli si, ulomek ročice vtakne v žep, sede na sanke ter se odpelje dalje, da dospe na mesto. Iz tega „spomenskega“ kosa železne ročice dal si je Bismarck narediti železni prstan in vánj vrezati napis: „Ničev.“ To je povedka o železnem prstanu. Ko jo je knez Bismarck pripovedoval dotičnemu dopisniku, je med daljšim govorom omenil tudi to: „Dobri moji Nemci mi često očitajo, da sem preveč naklonjen Rusom. A treba pomisliti, da sem jaz jedini v celi Nemčiji, ki ima navado, v kritičnih trenutkih reči: „Ničev“, ko na Ruskem živi toliko milijonov stanovnikov, ki imajo v enakih slučajih povsem besedico „ničev“ na jeziku. *Ruski kmet torej — k. Stari Luranne*

Domače stvari.

— (Za državne zgradbe na Kranjskem) nahaja se v državnem proračunu leta 1886: za urejenje vodotoča savskega med črnovškimi mostom in Lazami izredne potreščine 50 000 gld. — za preloženje ceste čez Gorjance 10 000 gld.

pomisli to! Imej potrpenje z grofinjo Bussières! Obljubi mi, da bodeš molčal! . . . O, ti jokaš, ti jokaš, ljubi oče! Vidim, da hočeš izpolniti zadnjo mojo prošnjo! Hvala ti, hvala! Zdaj lahko mirno umrem. Ne objokuj me: jaz jo ljubim in smem umreti za njo!“

Stari Luranne se jokajoč skloni čez posteljo ranjenčevu.

„Ali mi daš svojo besedo?“ tiho vpraša sin. — „Da, ljubljeneč moj, moje vse!“ — „In zdaj še jedno. Jaz . . . bi rad . . . pisal! . . .“ — „Ti si preslab, otrok moj . . .“ — „O ne, videl boš. Jaz bi rad pisal! . . .“ — „Komu-li?“ — „Njej!“ — „Lucijan!“ — „Saj bodeš bral, oče. Prosim, prosim, dovoli mi, da pišem!“

Stari mož mu prinese potrebno na posteljo. Potem vzdigne umirajočega, podpre ga z blazinami na hrbtu, ter v tej legi napiše Lucijan s tresočo roko sledeče pismo:

„Gospa grofinja!“

„Umiram . . . Vzrok moji smrti ostane tajnost. Ime in čast grofa Bussières-a ostani brez madeža! Nobena senca naj ne leže na Vas, ki ste najčistejša, najkrepostnejša in najplemenitejša žena!“

„Vi bote grofu lahko dokazali, da sva bila nedolžna; treba Vam bo le, da mu razodenete,

— (Načrt železnice čez Ture-planine) naročila je vlada pri podjetniku Ceconiju. Kadar bo dovršen, izročilo ga bo trgovinsko ministerstvo generalnemu nadzorništvu avstrijskih železnic v pretres.

— (Glavno ravnateljstvo avstrijskih državnih železnic) predlagalo bode pri konferenci v mesecu decembru, naj se lokalni tarifi avstro-ogerskih železnic tako spremenijo, da se otroci do četrtega leta (do zdaj samo do drugega leta) morejo prosto voziti, če ni zanje treba posebnega prostora in če nista več kot dva taka otroka v družbi jedne odrasčene osebe.

— (Javni izpit) učencev na deželni vinarski in sadjarski šoli na Slapu bode v četrtek 29. t. m.

— (Izgubil) je nek gospod včeraj zvečer v bližini južnega kolodvora zlat pečatni prstan z vdolbenima gotičnima črkama: J. M. Kdor najde prstan, naj ga izvoli oddati pri mestnem magistratu.

— (Važna razsodba državnega sodišča.) Pri tržaškem magistratu reklamovalo je okolo 400 volilcev, ker niso bili sprejeti v volilni imenik. Magistrat odbil je njih reklamacije in ti vložili so pritožbo pri državnem sodišči. Pred dvema dnevoma vršila se je pri državnem sodišči obravnava o tej pritožbi tržaških volilcev. Reklamante zastopal je dr. Rabl. Državno sodišče se je izreklo, da sta magistrat in mestni zbor tržaški kratila volilno pravico, da se mora torej ustreči zahtevi reklamantov. Mestni očetje tržaški so torej zopet za jedno skušnjo bogatejši; reklamantje pa bodo dobili mesto med volilci, kar bode prihodnjim volitvam dalo koj drugače lice.

— (Slovenščina na učiteljski v Kopru.) Na predlog isterskega deželnega šolskega sveta zaukazal je naučni minister, naj se na vseh treh oddelkih (slovenski, hrvaški in laški) zgodovina, matematika, geometrijsko risanje, prirodoslovje in fizika poučuje v jeziku dotičnega oddelka, torej na slovenskem oddelku slovenski, na hrvaškem hrvaški itd. Nemščina, pedagogika, kmetijstvo, risanje, lepopisje, godba in telovadba se ima v vseh težajih poučevati v nemščini. Pri predavanju specialne metodike naj se jemlje ozir na učni jezik onih šol, za katere se kandidat pripravlja.

— (Gospod Štefan Nadlišek,) deželni in mestni poslanec tržaški in posestnik pri sv. Ivanu, je bil imenovan z dekretom deželne vlade dné 7. t. m., št. 10 421, autoriziranim zemljemercem za vse primorske dežele.

— (Poreška škotija) nima letos baje nobene bogoslovca. Pomanjkanje duhovnikov v tej škofiji je zelo veliko; vsako leto umrje jih mnogo več, nego je posvečenih duhovnikov.

— (Vreme) imamo v Ljubljani zopet ugodno. Vremensko poročilo naznanja za prihodnje dni: Južni vetrovi, od zapada množče se pooblačevanje, temperatura se vzdiguje.

kako naju je izdala malopridna ženska, kako sva se ujela v zanjke nje, ki se je nekdanj nazivala Vaša prijateljica!

„Gospod Bussières me je umoril, ker je mislil, da sva grešila. Pa povejte mu, da sem Vas pregorko ljubil, da bi bil mogel izgubiti spoštovanje do Vas; povejte mu, da mu umirajoč odpuščam! Moje oči se temnijo; z Bogom! z Bogom!“

Lucijan Luranne.“

Lucijan je umrl še isto noč. Brez tožbe s smehljajem na ustnih!

Drugi dan pošlje potrti oče zadnje vrste sinove grofinji Bussières-ovi. Sam pa je dostavil še sledeče vrste:

„Moj sin je mrtev, gospa grofinja! Pošiljajoč Vam priloženo pismo, izpolnjujem njegovo zadnjo voljo. Iz pisma je razvidna Vaša nedolžnost. Moj sin je umrl odpustivši svojemu morilcu. Tudi jaz mu odpustim zaradi Lucijana! Bog Vas tolaži ter Vam daj srečo, katero zaslužite! To je bila zadnja molitev ubogega mojega Lucijana, in je tudi moja!“

Luranne.“

Stari Luranne je potem delal na to, da bi zaprečil vsako preiskavanje o tem dogodku, kar se mu je tudi posrečilo.

(Dalje prihodnjič.)

— (Srbija išče vojaških zdravnikov.) sprejema pa samo take, kateri imajo redne diplome; prosilci, kateri so večji srbščine ali kakoga drugega slovanskega jezika, imajo prednost. Letna plača znaša z dokladami vred blizu 3200 frankov.

— (Uboji.) Iz logaškega okraja se nam piše: Dne 18. t. m. na večer podalo se je več fantov iz Ledin, kjer so v neki žganjariji pili, v Vojto. Dospetja tja jame jeden njih klicati pri koči Ivana Žaklja, da naj pride Ivan Žakelj mlajši ven. Oče tega fanta se oglasi in reče, da sina ni doma. Ko pa razgrajči le niso hoteli dati miru, šli so oče, sin in mati ven, da bi pregnali ponočnjake. A komaj stopijo iz vože, napadejo jih oni. Pri tem je mati Neža Žakelj dobila tako hud udarec na glavo, da je v petih minutah izdihnila dušo. Tudi oče in sin sta hudo poškodovana. Hudodelci so pobegnili. — Iz ljubljanske okolice pa se nam poroča: 18. t. m. zvečer proti 11. uri dobili so gostača Jakoba Židana po domače Kodrovec iz Podmolnika krvavečega ob cesti ležati. Izdihnil je le še nekolikokrat, potem pa je umrl. Hudodelstva sumen je J. S. iz Podmolnika.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 23. oktobra. Poslanec Lueger in dr. predlagajo, naj se spremeni kazenski postopnik gledé dela v kaznilnicah, da se ne dela škoda obrtnikom. Adresna debata se nadaljuje. K odstavku 13. govori Türk za deželne hipotečne banke, za zakon o kmetijskih domovih, za kmetijske zbornice, ter predlaga dostavek, da se odstrani židovsk vpliv, kateri ovira napredek kmetijstva. Predlog podpirajo samo štirje antisemitje. Vsprejme se odstavek 13 do 21.

Dunaj, 22. oktobra. Ogerska delegacija izvolila je kardinala Haynaldia predsednikom in Ljudovika Tiszio podpredsednikom.

Kodanj, 22. oktobra. O napadu na ministerskega predsednika se poroča: Napadalec je 19 let star, se imenuje Julij Rassmussen, je tipograf pri radikalnem listu; povprašan po vzroku napada je dejal, da je menil s tem storiti dobro delo za svobodo.

Rim, 22. oktobra. V provinciji Palermo obolelo je včeraj na koleri 74 oseb in umrlo 35.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 23. oktobra.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	82.35
„ „ „ „ „ srebru	82.35
Zlata renta	108.80
5% avstr. renta	98.95
Delnice narodne banke	865. —
Kreditne delnice	283. —
London 10 lir sterling	125.15
20 frankovec	9.95
Cekini c. kr.	5.93
100 drž. mark	61.50

Tujci.

Dne 21. oktobra.

Pri Mallči: Slajc, Steiner, Ofner, Eckstein, Togno, Polak, Rothschild in Peterka, trgovci, z Dunaja. — Klimazcevska in Thieberger, redovnici, iz Krakova. — Russler, fabrikant, iz Jägerndorfa. — Behofschitz, potov., iz Linca. — Kassler, nadzornik, iz Gradca. — Pučnik iz Kranja. — Pri Slonu: Sonnenburg, stavitelj; Müller in Klein z Dunaja. — Heesler, trgovec, iz Ronsdorfa. — Komiss, potov., iz Bocna. — Schescherko, zasebnica, iz Celja. — Pri Tavčarji: Horn, potov., z Dunaja. — Juchiolli, trgovec, iz Šibenika. — Horak, nadlečnik, iz Kamenika. — Pri Bavarskem dvoru: Krainz, krošnjar, iz Gorice. — Windisch, redarstveni nadzornik, s soprogo, iz Pulja. — Rupnik, učitelj, iz Črnomlja. — Pri Avstr. carji: Prater, modistka, iz Gradca. — Pri Južnem kolodvoru: Karger z Dunaja. — Romecker Marija iz Celovca. — Wultsek in Klovora iz Bovca. — Schober s soprogo iz Koflerna. — Richard, uradnik, iz Bistrice. — Puher z obitelji iz Celja.

Umrli so:

V civilni bolnici:

Dne 20. oktobra. Lovro Oblak, delavec, 47 let, plućna tuberkuloza.

Srečke

z dne 21. oktobra.

Brno: 62 31 53 35 82.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
22. oktobr.	7. zjutraj 2. pop. 9. zvečer	732.08 730.54 730.56	3.4 9.6 5.6	szpd. sr. „ „	sk. js. „ obl.	0.00

Služba cestnega nadzornika

je razpisana v logaškem okraju z letno plačo 500 gld. Zatevta se zmožnost slovenskega jezika v govoru in v pisavi. Prošnje oddajo naj se do 5. novembra 1885 načelniku logaškega okrajnega cestnega odbora v Cerknici, kjer se izvede tudi natančnejši pogoji.

Cerknica dne 20. oktobra 1885.

(162) 3—1

Josip Milavec,
načelnik logaškega okr. cest. odbora.

V našem založništvu se dobiva:

Odkritje Amerike.

Predelal H. Majar.

Trije deli — 436 strani, 8°. Vsi trije zvezki v platno skupe vezani 1 gld. 60 kr., po pošti 10 kr. več; posamični zvezki pa po 60 kr., oziroma po pošti 65 kr.

O tej knjigi piše prvi naš leposlovni list „Ljublj. Zvon“:

„Lep dar slovenski mladini. Vsak prijatelj naše mladine in književnosti naše bode zategadelj hvaležen franciskanskemu patru Hrizogonu Majarju, da je lepo knjigo Campejevo priredil slovenski mladini. Prišla je na svetlo v Ljubljani pri Bambergu in ves naslov jej je: „Odkritje Amerike.“ Predelal H. Majar. Poučno zabavna knjiga v treh delih o I. Kolumbu, II. Kortesu, III. Pizaru. Papir je, kakor se taki knjigi spodobi, močan, tisk lep, pravilen in razločen, vsa vnanja oblika prijetna in prikupljiva in tudi cena blizu 30 tiskovnih pol obsežni, trdno v platno vezani knjigi ne previsoka. Ako se ozremo po naši književnosti, pritegniti moramo, da razun Ciglar-Tomšičeve „Sreče v nesreči“ ne poznamo knjige, ki bi tako prijala mladim slovenskim bralcem, kakor Majarjevo „Odkritje Amerike“. Preverjeni smo, da se ta lepa knjiga skoro udomači po slovenskih hišah in šolskih knjižnicah.“

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.

V knjigarni Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

se dobivajo:

Josipa Jurčiča Zbrani spisi.

- I. zvezek: **Deseti brat.** Cena 1 gld.
- II. zvezek: **Pripovedni spisi:** Jurij Kozjak, Spomini na deda, Jesenska noč mej slovenskimi polharji, Spomini starega Slovence. — Cena 70 kr.
- III. zvezek: **Pripovedni spisi:** Domen, Jurij Kobila, Dva prijatelja, Vrban Smukova ženitev, Golida, Kozlovsk sodba. — Cena 70 kr.
- IV. zvezek: **Pripovedni spisi:** Tihotapec, Grad Rojinje, Klosterski žolnir, Dva brata. — Cena 70 kr.
- V. zvezek: **Pripovedni spisi:** Hči mestnega sodnika, Nemški valpet, Sin kmetkega cesarja, Lipe, Pipa tobaka, V vojni krajini. — Cena 70 kr.

Jurčičevi zbrani spisi se dobivajo tudi v lične platnice vezani, vsak zvezek po 50 kr. več.

Kdor se želi po pošti naročiti, naj blagovoljno po nakaznici za poštnino pri vsakem zvezku 10 kr. priloži. (11) 44

Dr. Hirsch

dobro znani specialni zdravnik za **sifilitiko in kožne bolezni**, ozdravlja po dolgoletnih izkušnjah v nebrojnih slučajih po sijajno skušenem in gotovo učinkujočem navódu (58) 28

sifilitiko in kožne bolezni

(tudi zastarele), ulesa, bolezni sočala in v mehurju, polucije, možko slabost, ženski tok, v najkrajši dobi radikalno brez vseh zlih nasledkov in brez oviranja v službovanji. Naslov:

Dunaj, mesto, Kärntnerstrasse 5

(prej mnoga leta v Mariahilferstrasse), zdravi od 9. do 4. ure popoldne, a tudi **pismo** in (pod molčečnostjo) pošilja zdravlila. Honorar primeren.

Odlikovan s tremi zlatimi in jedno svetinjo za zasluge

Fran Jožefov grenki vrelec

od davna izkušena, izborna grenka voda.

Zaloga povsodi. Vodstvo je v Budimpešti

Ravnokar išla je na svitlo v naši zalogi knjiga:

Prvo berilo in slovnica za slovenske ljudske šole

séstavila Razinger in Žumer.

Cena vezani knjigi **24 kr.**, na vsakih 10 iztisov daje se jedna knjiga brezplačno.

Pripuščena je le-ta knjiga od vis. c. kr. naučnega ministerstva, da se uvede v učilnice, ter je toplo priporočamo slavnim šolskim oblastnikom in vsem slovenskim učiteljem. (160)

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.

Samo ta mesec še

Budimpeštanske
razstavine

srečke po 1 gld.

11 srečk **10** gld.

Glavni dobitok v gotovini

100.000 gld.

(159) 7

Dalje **20.000 gld.** **10.000 gld.** **5000 gld.** a. v. itd. **4000** dobitkov

Upravištvu razstavine loterije v Budimpešti, Andrassyjeva ulica 43.